

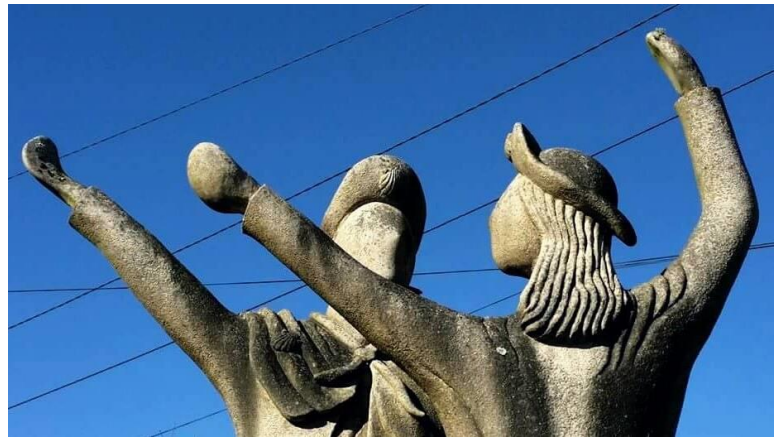
Ultreia 55

februari 2016

In deze Ultrera

- Van de redactie
- Haarlemse pelgrims
- Werkgroepen Hospitaleren
- Gidsjes Vézelay
- Webteam fietsredacteur
- Kleur en contrast op de camino
- Pelgrimspas goedkoper
- Kleinschalig hospitaleren
- Het NGSJ en ik
- Informatieavond fietsen
- Opvolgers gezocht
- Presentaties Mol
- Vrijwilligers Camino del Norte
- Pelgrimstocht Navolging
- Groepswandeling met ezels
- Wereldfietsbeurs Bussum
- Mijn boek
- Salida
- Colofon

Van de redactie

Al vanaf Puente la Reina sliep er elke dag een enigszins onverzorgde man in dezelfde herberg als ik. Door zijn niet-te-negeren-ruimte-vullende gesnurk was hij niet erg populair bij het wintergroepje pelgrims dat ik elke avond tegenkwam. We maakten grappen over het snurken, zijn vieze rode jas, zijn ongewassenheid en vreemde teruggetrokkenheid.

Maar die avond in de parochieherberg in Grañón waren hij en ik, tot mijn aanvankelijke ongenoegen, de enige pelgrims. Twee lieve hospitaleromeisjes kookten adukibonen voor ons, en we aten samen. Hij bleek politierechercheur in ruste te zijn, en vertelde spannende en ontroerende verhalen bij een glas wijn. We gingen met de meisjes naar de kerk en zongen elk een lied, bij kaarslicht. Ook ik, die niet kan zingen. Een topavond.

De volgende dag kwam ik 'm tegen in de eerste bar op de route, in zijn vieze jas achter de koffie. Die jas zag ik niet meer: ik zag een blij blik van herkenning. Philippe was mijn vriend geworden.

'Bijzondere ontmoetingen op de camino die je bijblijven', noemde iemand dit soort ontmoetingen onlangs op de facebookpagina van het Genootschap. Ik wens iedereen er veel toe.

Ria Meinema

Haarlemse pelgrims naar Santiago en Jeruzalem

In Museum Haarlem is nog tot en met 13 maart de tentoonstelling Haarlemse pelgrims naar Santiago en Jeruzalem te zien. Deze tentoonstelling besteedt aandacht aan de eeuwenoude pelgrimstochten die vanuit Haarlem naar Santiago de Compostela en Jeruzalem werden ondernomen. En over het aanzien dat de pelgrims genoten, als zij weer veilig terugkeerden in de stad. Zij behoorden immers tot de weinigen die een stuk van de wereld hadden gezien en iets uitzonderlijks hadden verricht. Bezoekers van de tentoonstelling krijgen daarnaast een fraai en compact beeld van de geschiedenis van het Sint Jacobs Godshuis van 1400 tot 2015.

Sint Jacobs Godshuis

Het voormalige Sint Jacobs Godshuis, nu Rosenstock-Huessy Huis, in de Hagestraat in Haarlem is historisch gezien een belangrijke pleisterplek voor pelgrims naar Santiago de Compostela. Momenteel is het een van de officiële stempelpunten van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. Hier melden zich een kleine tweehonderd pelgrims per jaar.

Jeruzalemvaarders

Vanaf het begin van de vierde eeuw tot ongeveer 1600 is Jeruzalem een belangrijke bestemming geweest voor pelgrims uit Europa, waaronder de Noordelijke Nederlanden. Na 1600 nam onder invloed van de Reformatie de belangstelling voor pelgrimeren sterk af. Protestanten hebben immers weinig op met pelgrimstochten en bedevaarten naar heilige

plaatsen. Terug in hun woonplaats, richtten Jeruzalemvaarders weleens een pelgrimsgilde op, stichtten een kapel of altaar in de parochiekerk, namen deel aan processies en kwamen jaarlijks bijeen voor een gildemaaltijd. Zo ook in Haarlem.

Informatie en rondleidingen

De tentoonstelling is samengesteld door Wim Cerutti (historicus en publicist) en Karin Snoep (auteur van *Pelgrimeren, een inspiratieboek* en bewoonster van het Rosenstock-Huessy Huis) en is mede mogelijk gemaakt door het college van regenten van het Sint Jacobs Godshuis en het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. In de periode van de tentoonstelling organiseren Cerutti en Snoep op inschrijving [rondleidingen in het Rosenstock-Huessy Huis](#). Meer informatie over de expositie en openingstijden vindt u op de [website](#) van Museum Haarlem.

Samenwerking tussen de werkgroepen Hospitaleren

Op 22 januari kwamen de werkgroepen van het Genootschap die zich bezighouden met hospitaleren bijeen in het Huis van Sint Jacob in Utrecht. Het Genootschap beschikt over twee werkgroepen die zich over dit onderwerp buigen: de *Werkgroep Hospitaleren Roncesvalles* en de *Werkgroep Hospitaleren*. Graag laten deze werkgroepen u weten wat de resultaten van deze bijeenkomst waren, en hoe ze in de toekomst willen samenwerken aan de taak om vrijwilligers te interesseren voor en te informeren over werken in de herbergen langs de camino's.

Vindbaarheid op de website

Er zijn signalen dat de naamgeving van de werkgroepen verwarring oplevert bij mensen die belangstelling hebben voor vrijwilligerswerk in de herbergen. De wens om de namen van de werkgroepen om die reden te wijzigen wordt niet unaniem gedeeld. Wel zijn de werkgroepen het eens over de noodzaak om de vindbaarheid op de website te verbeteren. Dit zal gebeuren door beide werkgroepen onder de H van Hospitaleren te plaatsen op de website, onder het tabblad [Het Genootschap](#). Van daaruit kan dan een keuze gemaakt worden voor *Hospitaleren Roncesvalles* of voor *Hospitaleren overige herbergen*.

Naast elkaar

Op de informatiemarkten tijdens de voor- en najaarsbijeenkomsten zullen de werkgroepen met hun kramen in het vervolg naast elkaar staan. Hierdoor maken ze aan leden en bezoekers duidelijk wat er aan mogelijkheden tot hospitaleren is: werken als vrijwillig(st)er in het Spaanse Roncesvalles, of in de (meestal kleinschalige) herbergen in Spanje, Frankrijk en Duitstalige landen.

Foto: Tonny Willems

Cursus hospitaleren

De leden van beide werkgroepen zijn zelf allemaal ervaren hospitaleros. Beide werkgroepen zijn bezig met de voorbereiding van een cursus, informatiedag of training voor (aspirant-)hospitaleros. De werkgroepen gaan elkaar voortaan uitnodigen voor deze cursussen om van elkaar te leren en van elkaars deskundigheid te profiteren.

Gidsjes pelgrimsweg Vézelay: nieuwe editie en updates

Vorig jaar zijn twee Nederlandstalige gidsjes uitgebracht voor de Pelgrimsweg van Vézelay: één voor de variant via Nevers en één voor de variant via Bourges. Begin dit jaar hebben we een nieuwe editie van beide gidsjes uitgebracht: 2016. Daarvoor konden we onder meer gebruik maken van de reacties van pelgrims die de routes vorig jaar liepen.

De nieuwe informatie is ook beschikbaar voor pelgrims die een eerdere versie kochten. Bekijk dus vóór u op pad gaat de website van ons Genootschap voor de [updates](#) (u vindt de versie datum van uw gidsje op pagina 2). Ondanks alle zorg die is besteed aan de editie 2016, hebben we naderhand nog enkele foutjes gevonden. Daarom hebben we ook voor deze editie, voor beide gidsjes, een update gemaakt.

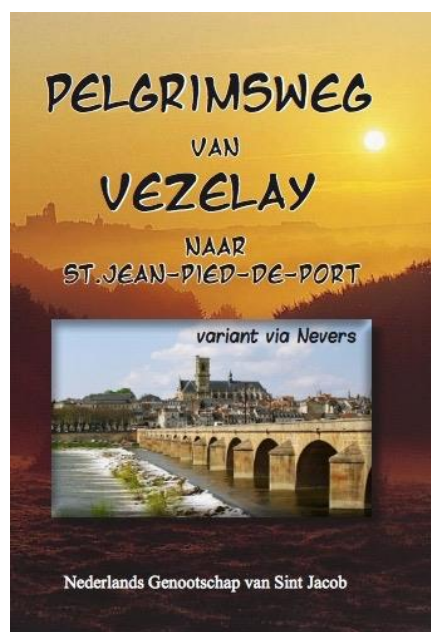
Gaat u dit jaar met één van de gidsjes op pad en merkt u dat bepaalde informatie niet (meer) klopt? Laat het ons s.v.p. weten, via [dit contactformulier](#). Bij voorbaat hartelijk dank!

Tot slot maken we van de gelegenheid gebruik om te melden dat we begin dit jaar een Engelstalige versie van beide gidsjes hebben uitgebracht. Mocht u bijvoorbeeld Engelstalige pelgrimsvrienden hebben die daarvoor belangstelling hebben, dan vindt u hier [Vézelay route information](#).

Buen camino!

Werkgroep Vézelay,

Wobien Doyer, Klaas Mors, Han Lasance en Arno Cuppen

Webteam zoekt fietsredacteur

Voor de vernieuwde *Weg naar Buiten* zoekt het webteam een redacteur (v/m) die de fietspelgrim kan informeren. Vereist zijn: kennis van zaken op dit terrein en een heldere, bondige schrijfstijl.

Belangstellenden worden uitgenodigd te reageren via webmaster@santiago.nl, graag met een beknopt CV en motivatie voor deze vrijwilligerstaak binnen het Genootschap.

Foto-expositie op voorjaarsbijeenkomst 12 maart
Kleur en contrast op de camino

Tijdens het lopen verdwijnt de ruis van het dagelijks leven. Zintuigen verscherpen, de textuur van de aarde wordt voelbaar, geuren dringen binnen en de omgeving openbaart zich in de meest prachtige details. Zo heb ik mijn tocht in 2014 ervaren. Vanuit Amsterdam liep ik via Vézelay, Le Puy-en-Velay, de Camino del Norte en de Camino Primitivo naar Santiago. De gastvrijheid onderweg en de schoonheid van het alledaagse waren een openbaring voor me. Momentopnames zullen tijdens de voorjaarsbijeenkomst op beide balkons in De Duif geëxposeerd worden. Wees welkom voor een vogelvlucht.

Maina van der Zwan

Pelgrimspas goedkoper

De prijs van de credencial bij het Genootschap gaat omlaag: vanaf 1 maart betalen leden 2,- euro voor de pas. Het Genootschap volgt hiermee het advies van de kathedraal van Santiago om de pelgrimspas voor maximaal die prijs te verkopen. Vanaf 1 april dit jaar worden in Santiago voor het verkrijgen van een compostela alleen nog de erkende pelgrimspaspoorten geaccepteerd (zie bericht en lijst in [Ultreia 53](#)).

De nieuwe prijs geldt zowel voor aankoop via de website als bij een informatiecentrum. Nieuwe leden van het Genootschap krijgen één pas gratis. De pelgrimspas blijft echter alleen beschikbaar voor leden van het Genootschap. We zijn een vereniging voor en door leden, en het betreft een service aan de leden. De vereniging heeft als doel het pelgrimeren naar Santiago te bevorderen, en de contributie van de leden maakt onze activiteiten mogelijk: de landelijke en regionale bijeenkomsten, de voorlichting in de informatiecentra, de ontvangst van pelgrims in herbergen en de Huiskamer in Santiago en de informatievoorziening via diverse media, zoals het kwartaalblad Jacobsstaf en de website.

Workshop en informatiedag kleinschalig hospitaleren

Op **zaterdag 12 maart**, tijdens de landelijke voorjaarsdag in Amsterdam, houdt de Werkgroep Hospitaleren een workshop over kleinschalig hospitaleren. In een uurtje zullen wij u een etmaal laten meebeleven van een hospitalero en zult u kennismaken met het werk van de hospitalero in kleinschalige herbergen in Spanje, Frankrijk, Duitsland en Nederland. Ook enkele ervaren hospitaleros zullen hun ervaringen delen. Deze workshop vindt plaats om 15.30 uur tijdens blok vier. Inschrijving vindt plaats via het aanmeldingsformulier voor de landelijke voorjaarsdag.

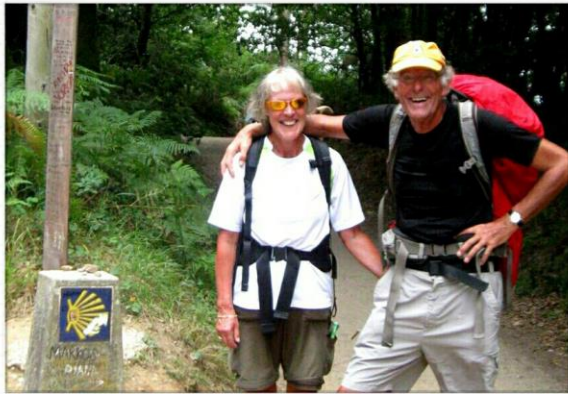
Op **zaterdag 29 oktober** zal de Werkgroep Hospitaleren in het Huis van Sint Jacob in Utrecht een informatiedag kleinschalig hospitaleren organiseren. Alle aspecten van het hospitaleren komen dan aan bod. Deze dag is bedoeld voor mensen die in 2017 willen hospitaleren en zich willen oriënteren op de mogelijkheden.

Wilt u al **in 2016 hospitaleren?** Dan is nu de tijd om u aan te melden bij uw herberg naar keuze. Op de [webpagina](#) van de Werkgroep Hospitaleren vindt u onder *Werken als hospitalero*, alle mogelijkheden op een rij bij de herbergen in Spanje, Frankrijk, Duitsland en Nederland waarmee de werkgroep contacten onderhoudt.

*Namens de Werkgroep Hospitaleren
Karline Vandenbroecke*

Het NGSJ en ik

Het Genootschap is een vereniging voor en door pelgrims. Ruim 400 mensen zijn actief voor de vereniging om alle activiteiten te realiseren. Het organiseren van de regiowandelingen, het ontvangen van pelgrims op de camino in Spanje, het informeren van pelgrims in Utrecht, het bijhouden van de website: het gebeurt allemaal door vrijwilligers.

In deze rubriek laten we elke maand één van hen aan het woord; over zijn/haar fascinatie voor de camino, over gelopen en gefietste tochten en over de bezigheden voor het Genootschap. Een Amsterdamse bijt het spits af.

Pauline Baart

‘Toen ik twintig jaar geleden kennismakte met mijn huidige man, zei hij: *‘Maar ik wil wél naar Santiago lopen’*. ‘Goed’, zei ik. Nog nooit van gehoord, maar ik was en ben dol op wandelen en buiten zijn. Het duurde nog even, maar op 1 april 2011 verlieten we ons huis aan de Keizersgracht. 3000 kilometer later, op 25 juli - de naamdag van Sint Jacob, arriveerden we in Santiago de Compostela. In de jaren daarna liep ik de Via de la Plata en delen van de Mozárabe. Voor de komende jaren staan onder andere een camino vanaf Vézelay en de Primitivo op het programma.’

‘Pelgrimeren heeft mijn kijk op het leven veranderd. Als je vier maanden met een kleine rugzak op stap kunt zijn, waarom verzamel je dan zoveel om je heen? Nu ben ik aan het ‘ontdingen’. Ik heb een jaar na terugkeer van mijn eerste pelgrimage mijn baan opgezegd. Het smaakte naar meer, en ik wilde niet iedere keer op mijn werk om een uitzondering vragen. Ik denk dat eigenlijk iedereen een camino zou moeten lopen; dan is oorlog niet meer nodig. Je ontmoet zoveel soorten mensen van allerlei nationaliteiten, en we zijn allemaal gelijk.’

‘Lid van het NGSJ ben ik sinds 2011. We kwamen er al snel achter dat je daar veel nuttige informatie over pelgrimeren en hospitaleren kunt krijgen, en je ontmoet er zielsverwanten. Door vrijwilligerswerk bij het NGSJ ben ik – ook als ik niet loop – toch met pelgrimeren bezig en ontmoet ik andere pelgrims. Ik werkte één jaar als vrijwilliger in de bibliotheek, maar dat was niet helemaal de uitdaging die ik ervan verwachtte. Nu organiseer ik met anderen de maandelijkse wandelingen voor de regio 020. En op dit moment ben ik druk met de organisatie van de landelijke voorjaarsbijeenkomst van 12 maart. Veel meer werk dan ik verwacht had; een jaar geleden waren we omstreeks deze tijd al bezig met het zoeken van de locatie.’

Informatieavond Fietsen naar Santiago

Voor mensen die van plan zijn per fiets naar Santiago te vertrekken en die bij de voorbereiding advies en ervaring kunnen gebruiken, organiseert Pelgrimwijzer samen met De Vakantiefietser op dinsdag 5 april een informatieavond. Tijdens deze avond komen onder andere de volgende vragen aan de orde: Wat is een goede periode om te gaan? Welke routes zijn er? Wat kom ik zoal tegen onderweg? Wat heb ik aan materiaal nodig? Hoe organiseer ik de terugreis?

De informatie wordt verzorgd door Pieter-Bas en Ellen van Pelgrimwijzer, die beiden zowel

te voet als op de fiets naar Santiago trokken. De avond vindt plaats op dinsdag 5 april, van 20.00 tot 22.00 uur, in de winkel van De Vakantiefietser (Westerstraat 216, Amsterdam).

Kosten zijn 7,50 euro. Aanmelden kan via de [webwinkel van Pelgrimwijzer](#).

Opvolgers gezocht

Per 1 september 2016 willen wij onze pelgrimsopvang langs de Camino Mozárabe beëindigen.

Wij huren sinds 2011 in Cerro Muriano, één dag lopen ten noorden van Córdoba, een huis en ontvangen op donativo basis pelgrims. In 2015 waren dat er 234.

Helaas kwam er bij onze beoogde opvolgers een kink in de kabel. Belangstelling? Neem contact met ons op via gjvangeldere@gmail.com en we verschaffen je alle informatie. *Jan y Maria*

Presentaties Angela Mol

Duitsland is het thema van de Boekenweek dit jaar. Angela Mol geeft een aantal lezingen in bibliotheken in Zuid-Limburg over de Ökumenische Pilgerweg, die zij in 2013 liep van Görlitz aan de Poolse grens door voormalig Oost-Duitsland. De lezingen vinden plaats op 15 maart om 19.30 uur (Bibliotheek Nuth), 17 maart om 20.00 uur (Bibliotheek Valkenburg) en 18 maart om 20.00 uur (Bibliotheek Eysden).

Op 14 maart om 19.30 uur geeft zij een lezing over de camino Francés in de Volksuniversiteit van Geleen. Meer informatie over de activiteiten vindt u op haar [website](#).

Uitgeverij Elmar zoekt vrijwilligers op de Camino del Norte

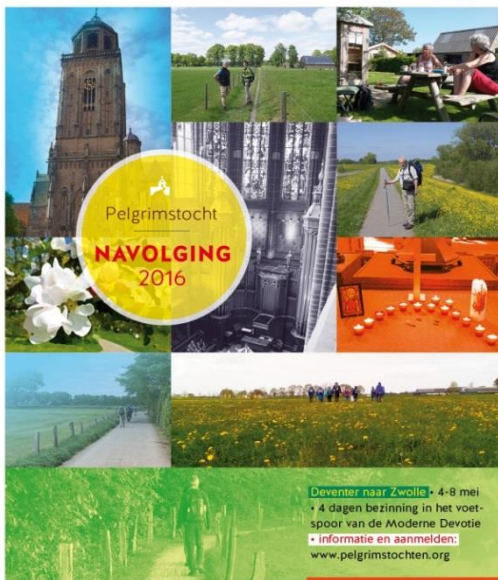
Bij de voorbereiding en onderweg is een goed routeboek erg praktisch. Uitgeverij Elmar in Delft heeft met de uitgave *Te voet naar Santiago de Compostela, de kustroute* een routeboek uitgebracht dat al heel wat mensen hebben gebruikt. Elmar wil een volgende druk uitbrengen, en wil dat niet doen voordat het boek gecontroleerd en geactualiseerd is.

Gaat u binnenkort te voet via de kustroute naar Santiago de Compostela? En hebt u zin en tijd om onderweg aantekeningen en correcties bij te houden? Wilt u helpen om volgende pelgrims weer de goede informatie te geven, zodat ze de juiste keuzes maken? Dan zouden ze daar bij Elmar bijzonder mee geholpen zijn.

Wilt u meer weten, neem dan contact op met Uitgeverij Elmar, Kees van Bommel of Ton van Poelgeest, Molslaan 131-A, Delft, telefoon 015 737 01 38 of via info@uitgeverijelmar.nl. Volgens de uitgever zult u er bepaald niet rijk van worden, maar het hoeft ook niet voor de spreekwoordelijke consumptiebon. Voor de goede orde: dit is geen actie van het Genootschap. We brengen slechts de uitgeverij en de wandelaar met elkaar in contact.

Pelgrimstocht Navolging 2016 start in Nieuw Sion

Retraitecentrum De Spil organiseert voor de derde keer de pelgrimstocht *Navolging van Christus* in de dagen rond Hemelvaart, van 4 tot en met 8 mei. Bezinnen met het gelijknamige boek van Thomas à Kempis. En wandelen: door de IJsselvallei, net als de natuur in z'n mooiste lentekleed staat! We lopen in drie dagetappes van 20 à 25 kilometer via Olst en Windesheim naar Zwolle. De pelgrimage wordt afgesloten met een viering in het Dominicanenklooster in Zwolle.

Dit jaar zal de start van de pelgrimstocht voor het eerst in Nieuw Sion zijn, de voormalige Cisterciënzerabdij in Diepenveen. Een oecumenische initiatiefgroep heeft deze abdij in december overgenomen. Het ziet er naar

uit dat de pelgrims van Navolging 2016 de eersten zullen zijn die in Nieuw Sion welkom worden geheten.

De kosten bedragen 195,- euro op basis van volpension. Voor informatie over het programma en inschrijving kunt u terecht op de [website](#).

Groepswandeling met ezels

Overweegt u om met een ezel naar Santiago te gaan? Of wilt u wandelen met ezels gewoon eens uitproberen? Op zondag 20 maart gaan de ezels Frits, Frank en Hendrik de stal uit voor een mooie wandeling.

De ezels dragen alleen spullen, geen mensen. Frits is de ezel die samen met Margo onderweg is geweest op pelgrimstocht. In 2012 liepen ze van Ommen naar Le Puy-en-Velay.

De wandeling begint om 13.00 uur aan de Tussenweg 4 te Ommen, en duurt tot 16.00 uur. In de ezeltassen gaan warme chocolademelk en krentenbollen mee voor in de pauze.

Kosten: 10,- euro voor volwassenen, 5,- euro voor kinderen t/m 12 jaar.

Opgave en meer informatie: margohuggers@gmail.com. Meer informatie over Margo en de ezels vindt u op haar [website](#).

Wereldfietsbeurs Bussum

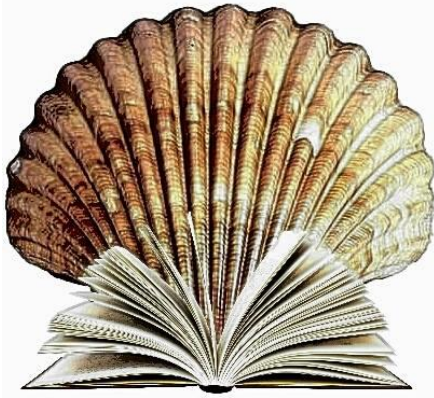
Op zondag 20 maart is de jaarlijkse kleinschalige Wereldfietsbeurs in Bussum, voor en door fietsers die niet op een paar duizend kilometer kijken, dus een mooi event om u als Santiago kandidaat in te laten wijden in de wereld van het lange afstand fietsen. Centraal op deze beurs staat het contact tussen fietsreizigers die ervaringen uitwisselen en inspiratie opdoen voor nieuwe fietsavonturen. Doorgewinterde cracks en bedeesde beginners ontmoeten elkaar in een gemoedelijke mix.

Een scala van ervaren fietsreizigers geeft met stands en lezingen informatie over hun favoriete fietslanden, met fotoboeken, kaarten, en allerlei andere informatie; van een tocht naar Frankrijk tot afgelegen streken in Azië.

Ook dit jaar staan weer veel lezingen op het programma: IJsland, Marokko, Vietnam/Laos en Santiago de Compostela (door Erik Arts). Er zijn tevens praktische workshops met onderwerpen zoals: wel of géén GPS, wat stop ik in mijn EHBO-kit, wat doe ik met een zere knie, hoe voorkom ik fietspech, wat is een geschikte fiets, wat is de juiste tent en hoe maak ik mijn fiets vliegklaar.

Locatie en tijden: Opleidingsbedrijf, Parallelweg 1, Bussum, van 10.00 tot 17.00 uur. Toegang bedraagt €5,- . Met het Boekenweekgeschenk reist u op 20 maart gratis met de NS. Meer informatie vindt u op de [website](#).

---

mijn boek

Ultreia-lezers die geïnspireerd door hun pelgrimage een boek schreven, kunnen dat hier onder de aandacht brengen. Het betreft dus geen recensies van de redactie. Stuur een beschrijving van het boek (maximaal 300 woorden) naar ultreia@santiago.nl met een foto van de cover. Voor onze bibliotheek ontvangen wij graag een hard copy exemplaar: Nederlands Genootschap van Sint Jacob, Bibliotheek, Janskerkhof 28a, 3512 BN UTRECHT

Wat is de rode draad in jouw leven? – Hermien de Ridder

Hermien de Ridder is haptotherapeut en liep in 2009 en 2011 enige tijd met een vriend mee op de Via de la Plata, die vanaf Sevilla naar Santiago loopt. Wat veel indruk op haar maakte was de groet 'buen camino'. Het kwam bij haar binnen als een wens aan elkaar voor een goede levensweg; een wens die veel verder ging dan voor die ene dag.

Ze schreef een boek met de titel *Wat is de rode draad in jouw leven? Klik je op het bureaublad van je leven op angst of op liefde?* In dit boek staan thema's als angst, eenzaamheid en vrijheid centraal; thema's waarom mensen wellicht gaan pelgrimeren. Het boek bevat een hoofdstuk over de camino. Over de hartelijkheid voor elkaar, over het 'buen camino', over de betekenis van het lopen in het kader van de thema's in het boek. Dat wil zeggen: is het een rode draad in de buurt van angst of van liefde?

Ze vindt het een daad van liefde voor je eigen leven om de camino te lopen en dicht bij jezelf te zijn. Meer informatie en bestelinformatie vindt u op de site van [Hermien de Ridder](#).

Wat is de *rode draad* in jouw leven?

Klik je op het bureaublad van je leven op angst of op liefde?

HERMIEN DE RIDDER

Pelgrimeren zonder beren – Jolanda Stammes

Wat valt er veel te vertellen over de camino. Tijdens mijn wandeling van Zwaag naar Santiago de Compostela in 2014 schreef ik wekelijks een column voor het Noordhollands Dagblad. In twintig verhaaltjes kregen de inwoners van West-Friesland een compleet beeld van het leven van een pelgrim. Van de onverwachte uitnodigingen door onbekenden tot de gesloten bakkerijen, van de onafzienbare vergezichten tot de dichte bossen, van traktaties en gulheid tot de gedwongen dure overnachting in een hotel, alles kwam aan bod.

Vorig jaar liep ik van Le Puy-en-Velay naar Saint-Jean-Pied-de-Port, en via de Camino del Norte naar Santiago. Ook tijdens deze wandeling schreef ik een wekelijkse column. Het was zeker geen herhaling van eerdere ervaringen. Het lopen is de vaste routine; al het andere is juist nieuw en anders.

De columns zijn gebundeld tot een boekje, aangevuld met dagboekfragmenten en praktische informatie. Het boekje is lezenswaardig zowel voor degene die op pad gaat en zich voorbereidt op de camino, als voor degene die thuisblijft en wil weten: wat is dat toch, zo'n pelgrimstocht?

In Nederland zijn geen beren, en in België en Frankrijk evenmin. In Spanje, in de bergen van Cantabrië, leven zo'n 150 beren. Ze laten zich zelden zien. Van een fataal treffen tussen een beer en een pelgrim is niets bekend. De enige beren die je op je weg kan vinden, zijn jouw eigen beren: hersenspinsels. Ze bestaan slechts in je verbeelding. Laat deze beren je er niet van weerhouden om naar Santiago de Compostela te lopen.

Het boekje telt 108 pagina's, kost 9,95 euro en is te bestellen via het e-mailadres pelgrimerenzonderberen@gmail.com

korte berichten en weetjes

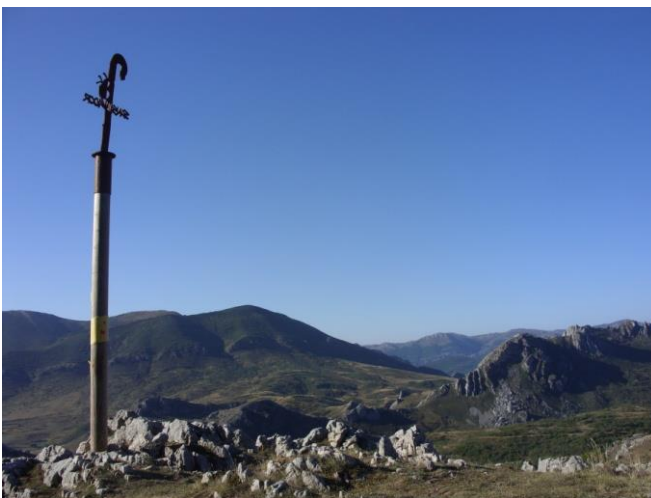
Webcams op de camino

Heimwee naar al die plaatsen op de camino en uitgekeken op uw eigen foto's? Kijk hoe het er live aan toe gaat op diverse plaatsen langs de camino.

Via de links op [deze website](#) kun je een real time kijkje nemen in onder andere Pamplona, Burgos, León, bij de wijnfontein van Irache en natuurlijk in en om de kathedraal van Santiago de Compostela. Zo zag het er op het moment van schrijven uit bij O'Cebreiro.

Geheimtip Pelgrim Helmut: de Camino de San Salvador

In Ultreia 53 noemden we al de Camino de San Salvador, zo'n 130 kilometer van León naar Oviedo. Pelgrim Helmut liep deze prachtige route - door het gebergte van la Cordillera Cantábrica met hoogtes tot 1600 meter - in september 2015. Het verslag met veel interessante wetenswaardigheden over en tips voor deze tocht is nu te vinden op zijn [website](#). Een gratis (Spaanstalig) gidsje van deze route is te downloaden via deze [link](#).

Quien va al Santiago, y no a San Salvador, sirve al criado, y olvida al Señor

(Wie naar Santiago gaat en niet naar de Verlosser, eert de dienaar en vergeet de Heer)

Zanger van Nájera overleden

Wie ooit in de gemeentelijke herberg van Nájera overnachtte, heeft hem wellicht gehoord. Nagenoeg elke avond kwam Julio Mendoza daar naartoe om de aanwezige pelgrims te verrassen met zijn prachtige Spaanse liederen. Muisstil was het dan in de herberg. Op 31 december overleed hij. Nájera en de herberg missen hem.

Peter van Zelst

Tentoonstelling credencials in het klooster van Samos

Een rondleiding door het klooster van Samos op de Camino Francés is – mede dankzij de bijzondere, moderne religieuze muurschilderingen – zeer de moeite waard. Vanaf 13 maart is er nóg een reden om de ‘langere route’ van Triacastela naar Sarría te nemen: dan is er in een aparte zaal in het klooster een grote permanente tentoonstelling van pelgrimspaspoorten te zien. Meer dan 200 verschillende credencials werden verzameld door de Madrileense pelgrim en onderzoeker Fernando Lalanda.

Bron: [La Voz de Galicia](#)

Het dak op!

In de Codex Calixtinus werd al vermeld dat hij die wat melancholisch in Santiago arriveert, zich kon opvrolijken door in de hoogte te stijgen. Sinds 2004 is het dak van de kathedraal opengesteld voor pelgrims; rondleidingen kosten 10 euro. Kaartverkoop in de Palacio de Gelmírez aan de Plaza del Obradoiro.

Via [deze link](#) kunt u alvast een videorondleiding krijgen, zowel in en rond de kathedraal als er bovenop.

Het boek van Sint-Jakob

In de [HOLA!](#), het blad van onze Belgische zusterorganisatie, vonden we *Het boek van Sint-Jakob*. De Vlaamse auteur Herman van Campenhout vertaalde drie boeken uit de middeleeuwse Codex Calixtinus van het Latijn naar vlot leesbaar Nederlands: *De wonderen van Sint-Jakob*, *De Translatio* (het overbrengingsverhaal) en *De Kroniek van Turpijn* (waarin Compostela in verband gebracht wordt met Karel de Grote en Roeland). Waar nodig verduidelijkt Van Campenhout de tekst. Helaas niet in de Nederlandse boekhandel verkrijgbaar; wél te bestellen via [Uitgeverij Het Punt](#) in België (prijs 18,- euro).

Nieuwe bewegwijzering in Galicië

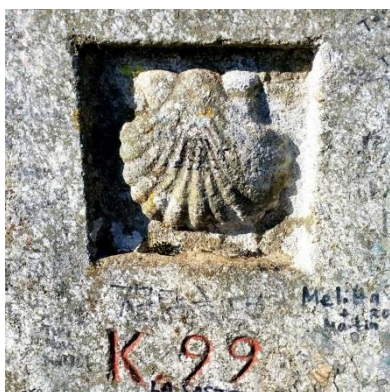
In Galicië worden momenteel alle *mojones* – de caminopaaltjes – vervangen door nieuwe. Deze zijn helaas niet altijd even duidelijk. Bijvoorbeeld na Portomarín langs de Camino Francés. Hier wordt de pelgrim voor een keuze gesteld: naar rechts via de oude route, of naar links voor de nieuwe, in ere herstelde historische route via San

Roque. Die laatste blijkt echter te smal te zijn voor pelgrims en het lokale vervoer samen; de boer moet daar ook met zijn tractor over de smalle weg. Behalve de pelgrims, snappen ook de bewoners er niets van. Bekijk de consternatie op [het filmpje van La Voz de Galicia](#). De optie naar rechts lijkt voorsnog de meest rustige te zijn...

Colofon

Ultreia is een uitgave van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. Meer informatie en nieuws vindt u op www.santiago.nl. Nieuwtjes en activiteiten van het Genootschap vindt u ook op onze [facebookpagina](#). Tips en ervaringen met andere pelgrims uitwisselen kan als u lid wordt van onze [facebookgroep](#).

Redactie: Ria Meinema
Erik Arts
Redactieadviseurs: Monique Walrave
Suzanne van der Beek
Verzending: Han Lasance

De volgende Ultreia verschijnt eind maart 2016.
Wij zien uw kopij graag voor 15 maart tegemoet via
ultreia@santiago.nl

Aanwijzingen voor de auteur

Ultreia wil attenderen op allerlei zaken en streeft daarom naar korte berichten. Uw kopij (maximaal 300 woorden) graag in platte tekst, dat wil zeggen zonder opmaak, zoals inspringen, vetgedrukt, onderstreept of met kaders. Met een foto bij uw artikel zijn we ook altijd blij.

Activiteiten van derden

In Ultreia is ook plaats voor de aankondiging van activiteiten van derden. Opname in Ultreia betekent echter niet dat het Genootschap garant staat voor de kwaliteit ervan.

